

Uunga siunnersuut: Nuummi illut minillugit Illunik aningaasalersuisarnerup, niueruteqarnerup attartortitsisarnerullu unammilleqatigiinnermik tunngaveqarnerulernissaat pillugu 2020-mi Upernaakkut ataatsimiinnissamut najukkani assigiinngitsuni illut suuneri najoqqutaralugit periarfissat pillugit nalunaarusioqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Nalunaarusiami aamma ineriartorneq tamanna siuarsarumallugu periarfissaasinnaasut pingaarnersiorlugit allaasereqquneqarput.

Inatsisartunut ilaasortaq Justus Hansen, Demokraatit

pillugu

Sanaartornermut Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneerpeqarneranut

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Sanaartornermut Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ilaasortarai:
Inatsisartunut ilaasortaq Anders Olsen, Siumut, Siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Peter Olsen, IA, Siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Bentiaaraq Ottosen, Atassut
Inatsisartunut ilaasortaq Justus Hansen, Demokraatit
Inatsisartunut ilaasortaq Pele Broberg, Partii Naleraq

Ulloq 25. oktober siullermeerinninnerup kingorna Sanaartornermut Ataatsimiititaliap siunnersuut misissorpaa.

Siunnersuutip imarisai siunertaalu

Siunnersuuteqartup kissaatigaa Nuuk minillugu nunami tamarmi pigisanik aallaakkaasunik niueruteqarnerup misissuiffigineqarnissaa.

1. Siunnersuutip Inatsisartuni siullermeerneqarnera

Nalinginnaasumik siunnersuut taparserneqarpoq, kisianni ineqarnermut suliassaqarfimmi inatsisit akuersissutigineqareersut atuutsinneqalernerat eqqarsaatigalugu Naalakkersuisut siunnersuut iliuuseqajaarpallaartutut nalilerlugu isumaliornartoqartippaat. Siunnersuutip itigartitsissutigineqarnissaa Naalakkersuisunit inassutigineqarpoq, taamaattorli nammineeerlutik allannguutissatut siunnersuummik imaattumik saqqummiussipput:

”Naalakkersuisut peqquneqassasut, kingusinnerpaamik 2020-mi upernaakkut ataatsimiinnissamut politikkimut aningaasaqarnermullu nassuiaammi ineqarnermut politikkimut immikkoortumi niuerfiup immikkoortuini assigiinngitsuni qanoq iliorluni niuerneramik tunngaveqarnerusumik aningaasalersuisarnermi siuarsaaniarluni suliniutit pitsaanerusumik ingerlateqqinneqarsinnaanersut nassuiaasioqqullugit”.

Siunnersuutip itinerusumik Sanaartornermut Ataatsimiititaliami misissuiffigineqarnissaa siamasissumik isumaqataaffigineqarpoq.

Siunnersuutip aningaasatigut kingunerisassai

Inatsisartut suleriaasissiani § 33, imm. 1-imi ersepoq, siunnersuutip aalajangiunneqartup piviusunngortinneqarnerani aningaasaqarnikkut kingunissai siunnersuutip pilersinneqarneranut pissutaasunut allaaserineqassasut.

Ataatsimiititaliap paasivaa, tamanna napertorlugu siunnersuutip piviusunngortinneqarnerani aningaasaqarnikkut kingunissat ima allaaserineqarput, tassa paasissutissanik misissuinermut il.il. annertuumik aningaasartuuteqartoqarnissaa naatsorsuutigisariaqartoq, taamaattumillu aningaasartuutit katillugit 700.000 kr.-iusussatut naatsorsorneqartut.

Ataatsimiisitaliap allatut naliliinissaminut tunngavissaqanngilaq.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Ataatsimiititaliap ataatsimiinnerni arlalinni siunnersuut sukumioisumik oqallisigisarpaa soorluttaaq ataatsimiititaliap ukiorpassuarni ajornartorsiutit assigiinngitsut inissianut/ineqarnermut tunngasut nalinginnaasumik suliarisarsimagai.

Ataatsimiititaliap nunani allani assigiinngitsuni paasisassarsiorluni angalanermini misilittakkanik pissarsisarsimavoq, taakkunannga misilittakkat Skotlandimit, Danmarkimit, Savalimmiunit Islandimilli pissarsiat erseqqissaatigineqarput.

Skotland

Ataatsimiititaliap 2015-imi Skotlandimut paasisassarsiorluni angalanermini illunik niueruteqarneq pillugu imatut angalanermini nalunaarusiamini imatut allassimavoq:

”Morgage Guarantee

(Skottit pisinissaanut ikiorserniarlugit aqqissuussineq)

saqqummiunneqarlunilu oqallisigineqarpoq.

Morgage Guarantee (taarsigassarsitsisumut sillimmasiineq)

Tapeeriaaseq taanna taarsigassarsisitsisunut "sillimmasiissutitut" atorneqartarpoq, tassa naalakkersuisunit taarsigassarsinermut sillimmasiissutitut taaneqarsinnaalluni. Paasiuminarsarlugu oqaatigineqarsinnaavoq, inimut taarsigassarsinerup ilaanut naalakkersuisunit qularnaveeqquusiisoqartarpoq. Illuutit soorliit pisiarineqarsinnaanerinit £250.000 annertunerpaaffissatut killiliunneqarsimavoq. Taamaalilluni illuutit akisunerusumik niuerutigineqartartut tapiiffigineqarsinnaanngillat. Illup allilernissaa, allannortiternissaa il.il pillugit illunut taarsigassarsiaqarfiusunut atatillugu naalagaaffik piginneqataasutut akuerseqqaartussaavoq.

Help to buy-sheeme Scotland

(Skottit pisinissaanut ikiorserniarlugit aaqquissuussineq)

Suliniuummi annitkitsumik aamma akunnattumik isertitallit pineqarput. Inatsisip suliarineqarnerani niuernermut atatillugu sulianik ingerlataqartut tamarmik akuutinneqarsimapput, inatsisissamullu sinaakktissat aaqquissuunneqarsimapput, sulianillu ingerlataqartut siunertaq malillugu sinaakktissat immersorsinnaasimavaat. Malittarisassallu suliarineqarneranni tamanna eqaallisaataasimaqaaq.

Siunnersuutitsialattut makku erseqqissaatigineqarsinnaapput:

- Piuminartorujussuutinneqassaaq – inuit tigusatik atsiukkatillu atuartanngilaat.
- Uppernarsaatit ersarissut ilitersuutitsialaallu suliaqartunut tamanut suliarineqassapput: aningaaserivinnut, sanaartortitsisunut, taarsigassarsisunut, taarsigassarsisitsisunut il.il
- Uppernarsaatit ilitersuutillu ullumikkumut naleqquttuunissaat isumagineqassaaq.
- Nammineerlutit akuugit.
- Qularnaveeqqutip pingaarnerup tullia nammineq pigissallugu isumagissavat, taamaalilluni pinngitsaaliissummik akitsorterusseratarsinnaanermi naalagaaffiup soqutigissai salliutinneqassanngillat.
- Taarsiisinnaanerup nalinginnaasup nalilernerata kingorna taarsigassarsisoq piunasaqaatit nalinginnaasut tunngavigalugit taarsigassarsisinnaanera nalilerneqarpat, tapiissutit tunniunneqarsinnaanngillat.

Illunut taarsigassarsisitsinermut atatillugu kisitseriaaseq akuttunngitsumik ima isikkoqartarpoq:

Taarsigassarsiat 75 %-ii aningaaservinneersuusarput aamma realkreditinstitut-ineersuusarlutik (tamakku atuutinnginneranni aningaasalersuinermit institut-it atorneqartarput) 20%-ii erniaqanngitsumik taarsersugassaannitsunillu taarsigassarsisitsinikkut pisortanit aningaasalersorneqartarput, inigisalli 20 %-ia naalagaaffimmit pigineqarmat, siunissami

ingisap niuerutigineqarnerani mianerisassat iluanaarutillu
 naalagaaffiup akisussaaffigeqataasarpai.
 5 %-ii ingisap piginnittuata nammineerluni aningaasalersortarpaa.

Inigisanut aatsaat napparneqartunut £ 250.000-t tungaanut akeqartunut
 taamaallaat tapiissuteqartoqarsinnaavoq.

Taarsigassarsiaq qaqugukkulluunniit utertinneqarsinnaavoq, tassami
 erniaqaranilu taarsersugassaanngitsutut aaqqissuunneqarsimammat.

Taarsersiineq pigisap aalaakkaasup niuerutigineqarneranut atatillugu pinngippat,
 pigisap aalaakkaasup piffissami pineqartumi nalilerneqarnera tunngavigalugu
 taarsersuissutit akilersorneqartarput.

Nitartagaq una innersuusustigineqarpoq: <http://www.gov.scot/Topics/Built-Environment/Housing/BuyingSelling/help-to-buy>

Angerlarsimaffeqanngitsut

Inatsisit tunngavigalugit angerlarsimaffeqannginneq kissaatigineqanngitsaq
 kommunit isumannaassagaat inassutigineqarnikuuvoq.

Siunertamut tassunga pisortat missingersuutaannut assigiinngitsunut
 aningaasaliisoqarnikuuvoq.

Siumut attartortitsiniarluni siunertaqarnermi attartortitsisut inissianik
 inoqanngitsunik inisseeqqinnissamut attartortitsinerup ingerlaqqinnissaanut
 kommunimut pinngitsaalisamik attartortitsinissamik inatsisigut aamma
 tunngavissiortoqarnikuuvoq.

Danmark

Ataatsimiititaliap inissiaatileqatigiiffiit arlallit peqatigiiffiit ingerlatsiviit Finans Danmark (Realkreditip suliasaqarfimmi peqatigiiffia) allallu, niuerfimmik paasiniaalluni ataatsimeeqatigai.

Pigisanik aalaakkaasunik niuerfik illunit naatsiivittalinnit nammineq pigineqartunit amerlasuunit sunnerneqarqqavoq, kiisalu illunit attartortittakkanit namminersortunit pigineqqartorpassuarnit, pingaartumik illoqarfinni. Taamatuttaaq piginneqatigiilluni inissiaatileqatigiinnik assigiinngitsunik aaqqissuussaasunik amerlasuunik peqarpoq.

Ineqariaaseq annertoq nalinginaasoq imaappoq, nalinginnaasumik inissiaatileqqatigiiffeqarnera, peqatigiiffimmut, illumik nappaasussamut, piginnittussamut, illuutunik ingerlatsisussamut attartortitsisussamullu ilaasortanngortoqartarpoq.

Immikkuualuttunik paarnaarsuiffiusumik inatsisiliortoqarsimavoq, ataatsimiititaliap akuerinngilluinnagaanik. Illunilli niuerneq paasiuminarpoq inuiaqatigiinnilu sanngiinnerpaat

qulakkeerunneqarsimapput kiisalu illut pitsaassutsikkut minnerpaaffissaat aalajangersimasumik annertussusilimmik qulakkeerunneqarsimalluni.

Ineqarnermut politikki isumaginninnermut suliffeqarnermullu politikkinut avisaartinneqarsimammat maluginiarneqarpoq.

Savalimmiut

Savalimmiuni Thorshavnimi inissiatileqatigiiffimmik Bustadirimik ataatsimiititaliap ataatsimeeqateqarnerminut angalanermi nalunaarusiami ima allappoq:

“Bústaðirip oqaluttuassartaa:

1964	Illunut aningaasaateqarfik pilersinneqarpoq
1964–1995	Namminerisamik illuutitut pigisanut aningaasalersueqataasarnermut Aningaasaateqarfik annertuumik akuuvoq
1980–2011	Allatut inissialioriaaseq pillugu ataasiakkaanik misiliisoqartarpoq, pingaarnertut namminerisamik illuutit pillugit aamma sanngiinnerusunut inissiat pillugit – soorlu ingerlatanut imminut pigisunut
2011	Illunut aningaasaateqarfik tamanut attartortittakkanut aningaasalersuinissamut, sanaartornissamut, piginnittuunissamut aamma aqutsinissamut inatsisitigut tunngavissinneqarpoq
2012	Aningaasaateqarfik allatut ateqalerpoq; ima: Bústaðir – Savalimmiuni inissiatileqatigiiffik Nuna tamakkerlugu Inissiatileqatigiiffiit peqatigiiffianut ilaasortaalerpoq
2013	Ineqarneq pillugu naalackersuinikkut avammut Naalackersuisunit nalunaaruteqarneq. Isumaginninnermut Ministereqarfimmit ineqarneq pillugu naalackersuinikkut periusissat tunngavilersorneqartarput, kiisalu Savalimmiuni Inissiatileqatigiiffik ineqarneq pillugu naalackersuinikkut ingerlatsisuuvoq, taassumallu isumagisassarai: Naammaginantumik inimik pissarsinissamut Savalimmiuni kikkulluunniit periarfissaqarnissaat sulissutigissallugu Inissianik niuernerminu neqerooruteqartarnerup eqaatsuunissaa aamma assigiinngisitaartuunissaa isumannaassallugu Sila pillugu naalackersuinikkut siunniussanik tapersersuinissaq
2013	Inissianik attartortittakkanik sanaartornerup akitsuummik momsitalersunnginnissaa, kommunimit nunaminertat akikinnerusut Ilaasortannortoqarsinnaavoq, 1.600-llu ilaasortatut nalunaarput (ullumikkut ilaasortat 2.200-put, taakkunanngalu ¾-ii Tórshavnimiippat, 200-llu nunani allani najugaqartuullutik
2018	Attartornermut isumaqatigiissutit 250-put, taakkulu ima agguataarneqarput:

Inissiat tamanit attartorneqarsinnaasut 110-t
 Inissiat nakkutigisaasut 40-t
 ilinniartunut inissiat 80-t
 inissiat utoqqarnut piukkunnarsakkat 20-t
 inissiat 150-t maanna sanaartorneqarput
 inissiat 600–700-t titartaasarfimmi
 pilersaarusiorneqarput

Utaqqisut allattorsimaffiisa avataatigut inissiat tallimaagaangata
 ataaseq isumaginninnermik oqartussaasunit isumagineqartarpoq
 Inissiat 500-niit 700-t tungaanut aallaqqaammut siunniunneqarsimagalarput,
 maannali 2.000-t sinnerlugit pisariaqartitsisoqarpoq
 → innuttaasut amerleriarnerni, eqiterunnermi, nuttarnerni, ilaqutariinni
 inuttat amerlassusiat tunngavigalugu, inuiaqatigiinni ukioqqortussuseq
 tunngavigalugu
 Savalimmiuni: 2.000 = 10%
 DK-mi: 900.000 = 40%
 Kal. Nu.-nni:? = 80%?”

Sanaartornermut Ataatsimiititaliap matumani pingaartumikk maluginiarpaa, illunut
 aningaasaateqarfiup kingornalu ineqartut peqatigiiffiata aningaasalersorneqarnerat ilaatigut
 taarsersugassanit aningaasaliissuteqarfiusimasunit taarsersukkanit Savalimmiuni
 naalakkersuisut tigusaannit tapiuteqarnerisigut pisimasoq.

Island

Ataatsimiititaliaq Islandimut angalanermini nuannaarutigisaminik Islandimi ineqarnermut
 tunngasunik misissueqjissaarneq pillugu nassuiaassivigineqarpoq, kiisalu inissiatileqatigiiffiit
 inissialiornissamut tapiissuteqarfigineqartarnerannut aqqissuussat pillugit. Ataatsimiititaliap
 angalanerminut nalunaarusiaq ilannguppaa:

”Ineqarnermut tapiissuteqartarneq nutaajuvoq 1995-imeersuulluni.

Namminerisamik ineqarnissaq anguniarneqarlunilu
 anguniagaajuaannarnikuuvoq.

“Sulisartunut inissiat” – taamatut oqariaaseqarnermi isuma taassaasarpog inissiat
 akikitsuusut, tunngaviatigullu pissutsit aamma inunnut namminersortunut
 taamaapput.

Inissiat akikilluinnartut pisortanit taarsigassarsiat annertoqisut tunngavigalugit
 sananeqarnikuupput.

Inissianik pilersuinermit sulisartut kattuffii akuusimasorujussuupput.
 Peqatigisaanik ilaasortaminnut illunik sanaartornermut soraarnerussutisiassatut
 aningaasaatinik amerlaqisunik ilapittuuteqartoqartarsimavoq.

Savalimmiuni, Norgemi aamma Danmarkimi assingusutut aaqqissuussisoqarnissaa maanna suliniutigineqarpoq. Inissiat attartortittakkat soqutigineqaraluttuinnarput.

Inissiat taamaallaat 5-6 %-ii kommuninit ingerlanneqarput, 70 %-ii peqatigiiffinnit pigineqarlutik, 12 %-ii namminersorlutik aningaasalersuisartunit, sinnerilu namminersortunit assigiinngisitaartunit.”

Qulaani takuneqarsinnaasutut misilittakkat amerlaqaat periarfissalli sulii amerlanerupput.

Aamma ersernerluppoq periutsit misilinneqarsimasut qulaanilu nassuiaatigineqartut qanoq Kalaallit Nunaanni atugassaqqitsiginersut, matumanili periutsit ataatsimiititaliap isumaa malillugu siunertamut tulluanngillat.

Kalaallit Nunaat

Sammissami siusinnerusukkut inatsisit inatsit maannakkut atuuttoq inatsillu siunnersuutigineqartoq ataatsimiititaliamit sanillersuutsinneqarput.

Tamanna tunngaviugalugu ataatsimiititaliaq naliliivoq, ineqarnermut suliassaqarfimmi maannakkut ingerlanneqartut ilarsartuusseqqinnertut taaneqartut iluarsartuusseqqinnerunngitsut taamaallaalli pissusissamisunngitsunik naleqqusaanerunnartut.

Ataatsimiititaliap paasinninnera malillugu Nuummi illunik niuerfik nunami maani illunik niueruteqarfinni siunertamut tulluarnerpaasoq. Taamaalilluni akit aalajaakannersut atorlugit illusisoqarsinnaallunilu illumik tunisisoqarsinnaanera illoqarfiit pingaarnersaata ilisarnaatigaa. Neqeroorutit ujartuinerlu imminnut oqimaaqatigiissaagaanerulissappata niuerfimmi ataavannerusumik sanaartortoqarnissaa amigaataavoq.

Taamatuttaaq siaruaasimanerusinnaagaluarneq attartortitsisartunit namminersortunit amigaatigineqarpoq, inissianillu pisortanit tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit pigineqartunit akitigut sanillersuuffigiuminaatsumik unammillerneqarnermit sunnerneqarsimalluni.

Inigisaq ilaqutariinnut katersuuffiusussaasoq pitsaasumillu inuuneqarnissamut sinaakkusiisussaasoq ataatsimiititaliami isumaqatigiissutigineqarpoq.

Aammattaaq oqaatigineqarpoq sumiiffiit ilaanni innuttaasullu ilaannit, innutaasut inuulluataarniutinik il.il. atuinnerminnut taarsiullugu angerlarsimaffimmik imminnut pilersornissamik isiginiaanerulernissaat siunertaralugu suliniutinik kajumissaataasunik

pisariaqartitsisoqarsinnaasoq.

Aammattaaq ataatsimiititaliap oqaluuserinninnerani Namminersorlutik Oqartussat inissiaataat innuttaasunut najugaqartunut tunniunneqarsinnaanerat isumaliutigineqarsinnaanersoq oqallisigineqarpoq. Immaqa najugalimmut toqqaannartumik tunniussinerunngikkaluartumik, kisianni piginneqatigiilluni inissiaateqartunut imaluunniit ilaatigut Savalimmiuni atorneqartoq assigalugu ineqartut peqatigiiffiannut tunniussinikkut. Tamanna soorunami pissutsinut atukkkatsinnut naleqqussarlugu.

Ataatsimiititaliap tassunga atatillugu erseqqissaatigaa, ataatsimiititaliap paasinninnera malillugu Namminersorlutik Oqartussat inissiaataannik kommuninut tunniussineq ineqarnermut suliassaqarfimmi illunillu niueruteqarnermi ajornartorsiutinik iluarsinaviangilaq.

Ataatsimiititaliap paasinninnera malillugu Namminersorlutik Oqartussat inissiaataannik kommuninut tunniussineq ajornartorsiummik annertunerulersitsiinnassaaq, kommuninut nuunneqaannarluni.

Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Sanaartornermik Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup siunnersuut kiisalu Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaat siulleq itigartitsissutissatut, malitsigisaalu allannguutissatut siunnersuut akuersissutigisassanngorlugu innersuussutigai:

”Uunga siunnersuut: Pigisat aalaakkaasut nalinginnaasumik niuerutigineqartarnerannik nassuiaateqarfiusumik misissueqqissaarnermillu imaqartumik 2020-mi upernaakkut ataatsimiinnissamut Naalakkersuisut nassuiaasiornissamik peqquneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Tassanilu niuerutiginninnermik, inissianik aningaasaliisarnermi, niuerutiginnittarnermi attartortitsisarnermilu paasiuminarnerusumik niuerfimmilu pissutsinik tunngaveqarnerusumik pilersitsisoqarsinnaaneranut kaammattuuteqartoqarluni. Nalunaarusiami aamma ineriartorneq tamanna siuarsarumallugu periarfissaasinnaasut pingaarnersiorlugit allaasereqquneqarput”.

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu allassimasutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Anders Olsen, Siulittaasoq

Bentiaraq Ottosen

Peter Olsen, Siulittaasup
tullia

Justus Hansen

Pele Broberg